

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 93/2023-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **AC Property, s. r. o.**, Farská 30, Nitra, IČO 36 007 684, zastúpenej advokátskou kanceláriou AKMK, s. r. o., Farská 30, Nitra, v mene ktorej koná konateľ a advokát Mgr. Marek Kováč, proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 12 Co 219/2019-298 z 27. mája 2021 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Cdo 223/2021 z 27. októbra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 16. januára 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Napadnuté rozhodnutia navrhuje zrušiť a vrátiť vec odvolaciemu súdu.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a napadnutých rozhodnutí vyplýva nasledujúci stav veci:

2.1. Sťažovateľka mala procesné postavenie žalobcu v konaní o zaplatenie sumy 82 900 eur s príslušenstvom proti žalovanej spoločnosti Obecné siete, s. r. o. Konanie o predmetnej žalobe žalobkyň bolo vedené na Okresnom súde Nitra (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 18 C 44/2018. Okresný súd v uvedenej veci rozhodol rozsudkom z 27. júna 2019 tak, že žalovanú zaviazal zaplatiť

sťažovateľke sumu 6 205 eur s 5 % úrokom z omeškania ročne od 3. januára 2018, druhým výrokom v časti zaplatenia sumy 76 695 eur s príslušenstvom zastavil a priznal nárok na náhradu trov konania sťažovateľovi v rozsahu 100 %. V odôvodnení svojho rozhodnutia dospel k záveru, že žalobou uplatnený nárok sťažovateľa z titulu zriadenia vecného bremena v prospech žalovanej je dôvodný (bod 14).

2.2. Žalovaná nespokojná z rozsudkom súdu prvej inštancie podala odvolanie, kde okrem iného namietala, že predmetné zákonné vecné bremeno bolo zapísané v rozpore so zákonom, k jeho záznamu došlo nezákonne, preto toto vecné bremeno nikdy nevzniklo a nemohlo dôjsť k obmedzeniu práv sťažovateľky ako vlastníka nehnuteľností. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) o odvolaní žalovanej rozhodol napadnutým uznesením č. k. 12 Co 219/2019-298 z 27. mája 2021, ktorým rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcom výroku a súvisiacom výroku o trovách konania zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. V odôvodnení dospel k záveru, že okresný súd sa nevysporiadal so skutočnosťou, či na predmetných nehnuteľnostiach vo vlastníctve sťažovateľky došlo ku vzniku zákonného vecného bremena, pretože len v prípade, ak ku vzniku zákonného vecného bremena skutočne došlo, sťažovateľke vznikol nárok na peňažnú náhradu za nútené obmedzenie užívania nehnuteľnosti. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie nie je zrejmé, či súd preskúmal predpoklady vzniku zákonného vecného bremena, keď v odôvodnení rozhodnutia sa k tejto pre spor podstatnej skutočnosti žiadnym spôsobom nevyjadril. Z uvedeného dôvodu odvolací súd dospel k záveru, že okresný súd zaťažil svoje rozhodnutie nepreskúmateľnosťou (bod 29), preto odvolaním napadnutý rozsudok v časti zrušil (bod 32).

2.3. Proti napadnutému uzneseniu odvolacieho súdu podala sťažovateľka dovolanie z dôvodu podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), v ktorom namietala, že súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil uplatniť procesné práva, došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces z dôvodu, že odvolací súd vo svojom zrušujúcom uznesení vyslovil právny názor záväzný pre ďalšie konanie, ktorý sťažovateľka považuje za nesprávny a nezákonný.

2.4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) dovolanie sťažovateľky odmietol napadnutým uznesením č. k. 5 Cdo 223/2021 z 27. októbra 2022. Dovolací súd v odôvodnení svojho uznesenia konštatoval, že § 389 CSP o zrušujúcom uznesení odvolacieho súdu formuluje štyri prípady, keď odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvej inštancie. Dôvody uvedené v § 389 ods. 1 písm. a), b), a d) CSP sú procesnými, keď odvolací súd vec vecne neprejednáva. Dôvod vymedzený v § 389 ods. 1 písm. c) CSP znamená, že odvolací súd sa zaoberal meritom veci, skúmal vec po skutkovej aj právnej stránke, avšak dospel k záveru, že je potrebné doplniť dokazovanie. V dôsledku toho nemohol meritórne rozhodnúť, hoci sa vecou samou zaoberal, teda rozhodnutie vo veci samej nebolo vydané. Z uvedeného vyplýva záver, že uznesenie odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie, nie je rozhodnutím vo veci samej (bod 10). Vychádzajúc z uvedeného, dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné dovolanie, preto rozhodol o odmietnutí dovolania podľa § 447 písm. c) CSP (bod 12).

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti rozsiahlo argumentuje v prospech porušenia svojich práv napadnutým uznesením odvolacieho súdu, pričom odôvodnenie a závery odvolacieho súdu týkajúce sa potreby skúmať okolnosť, či došlo k vzniku vecného bremena, považuje za arbitrárne, nedostatočné a vecne nesprávne. Svojím obsahom ide o totožnú argumentáciu, ktorú sťažovateľka uplatnila už v dovolaní. Pokiaľ ide o odôvodnenie namietaného porušenia označených práv rozhodnutím dovolacieho súdu, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka v sťažnosti vyslovuje nesúhlas a polemizuje s právnym posúdením veci najvyšším súdom, ktorý dospel k záveru o neprípustnosti jej dovolania proti kasačnému rozhodnutiu odvolacieho súdu. Vychádzajúc z vlastných úvah, dospieva k záveru o porušení svojich označených práv nedostatočným a arbitrárnym prístupom dovolacieho súdu pri posúdení jej výhrad a námietok vznesených v dovolaní.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je posúdenie, či všeobecné súdy dali dostatočné a ústavne konformné odpovede na relevantné otázky súvisiace s predmetom sporu, ako aj tam uplatnenú argumentáciu.

III.1. K porušeniu označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu

5. Ústavný súd, vychádzajúc z obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia dovolacieho súdu (pozri jej citovanú časť v bode 2.4.), považuje toto odôvodnenie za dostatočné, argumentačne konzistentné, rešpektujúce na vec dopadajúcu právnu úpravu v kontexte rozhodných skutočností. Právna konštrukcia dovolania je z hľadiska jeho prípustnosti koncipovaná tak, že dovolaciemu súdu umožňuje preskúmavanie len tých rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré možno považovať za meritórne (vo veci samej) alebo konečné (má sa na mysli konečné v tom zmysle, že v istej časti sa konanie v dôsledku rozhodnutia odvolacieho súdu končí). Sťažovateľka však podala dovolanie proti zrušujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktoré nebolo možné považovať ani za konečné (vo veci sa bude konať ďalej), ani meritórne.

6. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka dostala zo strany dovolacieho súdu dostatočné a ústavne konformné odpovede na všetky námietky súvisiace s jej dovolaním, preto konštatuje, že dovolací súd dospel k ústavne udržateľnému záveru o neprípustnosti jej dovolania.

7. Ústavný súd tak konštatuje, že neexistuje relevantný súvis medzi namietanými právami sťažovateľky na jednej strane a napadnutým uznesením dovolacieho súdu na strane druhej. Na základe uvedeného sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých

zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

8. Uvedené platí aj pre namietané porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, keďže najvyšší súd napadnutým uznesením nerozhodoval o žiadnom majetkovom práve sťažovateľky, a to ani nepriamo.

III.2. K porušeniu označených práv napadnutým uznesením krajského súdu

9. Vzhľadom na ústavne udržateľný záver o neprípustnosti dovolania sťažovateľky proti napadnutému uzneseniu je potrebné konštatovať, že sťažovateľkinu sťažnosť smerujúcu proti napadnutému uzneseniu odvolacieho súdu nebolo možné odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

10. Napriek uvedenému sa ústavný súd musel v rámci predbežného prerokovania sťažnosti vysporiadať s otázkou, či vo vzťahu k tejto časti sťažnosti sú splnené všetky ústavné a zákonné predpoklady na prijatie ústavnej sťažnosti sťažovateľky na ďalšie konanie.

11. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde možno ústavnú sťažnosť podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť... Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

12. Ústavný súd sa už v minulosti zaoberal situáciami, ak strana v konaní podala mimoriadny opravný prostriedok zjavne po lehote (a dovolanie bolo odmietnuté ako oneskorene podané), prípadne dovolaním napadla rozhodnutie, proti ktorému samotný Civilný sporový poriadok neumožňoval účinne podať dovolanie (a dovolanie bolo odmietnuté pre neprípustnosť), a následne sa strana sporu ako sťažovateľ pred ústavným súdom domáhala aplikácie § 124 zákona o ústavnom súde.

13. Ústavný súd vo vzťahu k zachovaniu lehoty na podanie ústavnej sťažnosti proti rozhodnutiu odvolacieho súdu na podklade podaného dovolania už uviedol, že prichádza do úvahy len vtedy, ak dovolanie v intenciách aktuálnej právnej úpravy predstavuje právny prostriedok spôsobilý zabezpečiť ochranu práv účastníka konania a je v právomoci odvolacieho súdu s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu posúdiť procesnú prípustnosť dovolania. Naopak, na zachovanie lehoty na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky sa nemožno spoliehať vtedy, ak už samotná právna úprava podporená i stabilnou súdnou rozhodovacou praxou dovolanie proti jednoznačne typovo vymedzenej skupine odvolacích rozhodnutí explicitne vylučuje a

konaním o podanom dovolaní (hoci len v štádiu skúmania jeho procesnej prípustnosti) by dovolací súd postupoval *ultra vires* (III. ÚS 516/2013).

14. Obdobne je zachovanie lehoty na podanie sťažnosti proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vylúčené v prípadoch, v ktorých je neprípustnosť dovolania daná *ex lege* (III. ÚS 674/2014), prípadne je dovolanie podané neoprávnenou osobou alebo zjavne oneskorene.

15. Hoci závery ústavného súdu sa týkali skorších procesných predpisov (Občianskeho súdneho poriadku, skoršieho zákona o ústavnom súde, pozn.), sú aktuálne aj naďalej za platnosti a účinnosti Civilného sporového poriadku a rovnako aj zákona o ústavnom súde (II. ÚS 13/2022).

16. Ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nepochybne nadobudlo právoplatnosť jeho doručením v roku 2021 (podľa vyznačenej doložky nadobudlo právoplatnosť 7. júla 2021), pričom ústavná sťažnosť bola doručená ústavnému súdu 16. januára 2023), čo vedie ústavný súd k záveru, že ústavnú sťažnosť je v tejto jej časti potrebné odmietnuť ako oneskorene podanú podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde.

17. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že v prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty kogentná povaha § 124 zákona o ústavnom súde (predtým § 53 ods. 3, pozn.) odpustenie zmeškania tejto lehoty neumožňuje (napr. m. m. IV. ÚS 14/03, III. ÚS 14/03, II. ÚS 286/2019).

18. V dôsledku odmietnutia ústavnej sťažnosti v celom rozsahu sa už ústavný súd ostatnými návrhmi obsiahnutými v sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. februára 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu